

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Góraszsa a členov senátu JUDr. Vladimíra Maguru a JUDr. Sone Mesiarkinovej, v právnej veci žalobkyne: **D. V.**, bývajúca v K., občianska Slovenskej republiky, v dovolacom konaní zastúpená JUDr. M. B., advokátkou Advokátskej kancelárie so sídlom v K., proti žalovanému: **K.Š.Ú.K., Z.**, o ochranu osobnosti, ktorá vec sa viedla na Okresnom súde Košice I pod sp.zn. 20 C 179/2004, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 26. júna 2007 sp.zn. 3 Co 62/2006, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Košice I (súd prvého stupňa) rozsudkom z 22. septembra 2006 č.k. 20 C 179/2004-92 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala na žalovanom splnenia povinnosti, zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 600 000,- Sk z dôvodu, že konaním jej bývalého zamestnávateľa, právneho predchodcu žalovaného, bola v značnej miere znížená jej dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že neboli splnené predpoklady pre poskytnutie primeraného zadosťučinenia žalobou požadovanou formou. Tiež uviedol, že ak by tu právo žalobkyne aj bolo, bolo by už premlčané a že žalovaný nie je nositeľom pasívnej legitímácie v danom spore.

Krajský súd v Košiciach (odvolací súd) rozsudkom z 26. júna 2007 sp.zn. 3 Co 62/2006 potvrdil odvolaním žalobkyne napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a proti svojmu rozsudku pripustil dovolanie. Odvolací súd, i keď na rozdiel od súdu prvého stupňa, dospel k záveru, že konaním predchodcu žalovaného mohlo byť zasiahnuté do osobnostných práv žalobkyne a že žalovaný K.Š.Ú.K. by zásadne mohol byť pasívne legitimovaný v tomto spore, považoval žalobu zamietajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa za vecne správne, pretože právo žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa premlčalo. Na odôvodnenie tohto svojho záveru uviedol, že právo na toto zadost'učinenie má, na rozdiel od iných prostriedkov ochrany osobnosti, výrazný majetkový charakter; ide o peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy v podobe sankcie. Ide o peňažný nárok (reparačný nárok), ktorý tak isto ako iné obdobné práva na peňažnú satisfakciu, ktorých základom je nemajetková rovina (napr. právo na bolestné, sťaženie spoločenského uplatnenia či náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 444 ods. 3 Občianskeho zákonníka), podlieha režimu premlčania. Uviedol, že „v tejto súvislosti nemožno nevidieť, že aj keď sú práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka a práva na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia a odškodnenia podľa § 444 ods. 3 Občianskeho zákonníka celkom rozdielneho charakteru, v praxi a najmä v súdnych sporoch na ochranu osobnosti v jeho zložke a na ochranu života a zdravia si podľa zmyslu značne konkurujú a vzájomne sa dopĺňajú, čo by mohlo viesť k nepriaznivým dôsledkom spočívajúcich v nerovnom postavení postihnutých fyzických osôb.“ Vychádzajúc z uvedeného, odvolací súd uzavrel, že právo na peňažné zadost'učinenie sa premlčuje, a to vo všeobecnej trojročne premlčacej dobe, ktorá začína plynúť odo dňa, kedy tento nárok mohol byť uplatnený prvýkrát. V danej veci treba tento deň považovať „najneskoršie“ 1. august 1998. Trojročná premlčacia doba tak uplynula 1. augusta 2001. Ak žalobkyňa uplatnila svoje právo proti terajšiemu žalovanému K.Ú v K. až 9. augusta 2005, urobila tak oneskorene. Žalovaný uplatnil námietku premlčania práva žalobkyne. Súd na túto oprávnenú námietku musel prihliadnuť a žalobu o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zamietnuť. Odvolací súd pripustil proti svojmu rozhodnutiu dovolanie majúce za to, že ide o rozhodnutie zásadného právneho významu. Uviedol, že otázka premlčania práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je v praxi súdov riešená rovnako; oproti názorom o premlčaní nároku na peňažné zadost'učinenie v prípade práva na ochranu osobnosti s dôrazom na sankčný charakter a reparačnú funkciu tohto majetkového nároku súdno-aplikačná prax v niektorých prípadoch pripustila aj opačný právny názor. V rozhodnutí o odvolaní žalobkyne prezentovaný názor má preto podľa odvolacieho súdu

zásadný právny význam, pretože rieši otázku judikatúrou dosiaľ neriešenú, resp. otázku, riešenie ktorej nie je v judikatúre ustálený.

Proti rozsudku odvolacieho súdu žalobkyňa, zastúpená advokátkou, podala dovolanie. V mimoriadnom opravnom prostriedku, po tom, ako zhrnula dôvody svojej žaloby o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a zopakovala dôvody rozhodnutia súdov nižších stupňov, uviedla, že jej právo nemôže byť premlčané, pretože „všetkými žalobami, ktoré predchádzali pred konaním 20 C 179/2004 sa domáhala peňažného plnenia.“ Tiež uviedla, že „aj Ústava SR upravuje právo na súkromie v ustanovení čl. 16 ods. 1, v zmysle ktorej nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená a obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom. Podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy každý občan má právo na ochranu pred zasahovaním do súkromného a rodinného života a nesmie sa neoprávnené zasahovať tak, aby mu bola spôsobená ujma. V týchto konaniach som preukazovala, že konanie žalovaného (právneho predchodcu) bolo protiprávne a existuje príčinná súvislosť medzi protiprávnym zásahom do osobnosti mojej, t.j. fyzickej osoby, ktorý zásah vyvolal ohrozenie osobnosti fyzickej osoby a takto mi vznikla majetková ujma. Možnosť priznať náhradu nemajetkovej ujmy možno teda vyvodiť zo všeobecných zásad platných v demokratických právnych štátoch, ktorých signatárom je aj Slovenská republika“. „S prihliadnutím na to, že súd I. stupňa vo veci nevykonal dokazovanie výsluchom svedkov, ktorých navrhovala a k porušeniu všetkých práv došlo v dôsledku konania žalovaného“, žalobkyňa navrhla zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný navrhol dovolanie žalobkyne zamietnuť, pretože ním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátkou proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je dôvodné.

V ustanovení § 238 ods. 3 O.s.p. je odvolaciemu súdu zverené oprávnenie založiť výrokom svojho rozsudku prípustnosť dovolania v prípade, že toto rozhodnutie je zásadného právneho významu. V prípade dovolania pripusteného odvolacím súdom je dovolateľ oprávnený napadnúť jeho rozhodnutie len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), a to práve len v konkrétne vymedzenej otázke. V dovolacom konaní môžu byť v takom prípade predmetom súdneho posudzovania iba právne otázky, na riešenie ktorých odvolací súd pripustil dovolanie, teda nie všetky (niektoré) právne otázky, riešené odvolacím súdom v rozhodnutí [na riešenie skutkových otázok dovolací súd nie je oprávnený ani vybavený procesnými prostriedkami (§ 243a ods. 2, veta druhá O.s.p.)].

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania a dovolacím dôvodom, vrátane jeho vecného (obsahového) vymedzenia dovolateľom. Obligatórne sa zaoberá len vadami vymenovanými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Tieto vady konania neboli dovolateľkou namietané a nevyplynuli ani z obsahu spisu.

Uplatnením dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. možno odvolaciemu súdu vytknúť, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Úlohou dovolacieho súdu v prípade dovolania, odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci, je posúdiť, či odvolací súd na zistený skutkový stav použil správny právny predpis a či ho aj správne interpretoval.

Vzhľadom na to, ako odvolací súd vymedzil zásadnú právnu otázku, na riešenie ktorej pripustil proti svojmu rozsudku dovolanie, mohla byť predmetom preskúmania dovolacím súdom len táto právna otázka. Touto otázkou zásadného právneho významu je otázka, či sa premlčuje právo fyzickej osoby na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako jedného z prostriedkov právnej ochrany práva na ochranu osobnosti podľa § 11 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanovením § 13 ods. 2 a 3 tohto zákonníka. Žalobkyňa ale v dovolaní ničím nespochybňuje spôsob jej vyriešenia odvolacím súdom a v opravnom prostriedku iba tvrdí, že jej právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nemôže byť premlčané, pretože „všetkými žalobami, ktoré predchádzali pred konaním 20 C 179/2004 sa domáhala peňažného

plnenia“, t.j. tvrdí, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnila včas, inými žalobami podanými na súde.

I keď žalobkyňou uplatnený dovolací dôvod presahuje rámec odvolacím súdom pripustenej otázky na riešenie v dovolacom konaní, dovolací súd, rovnako ako to už urobil súd prvého stupňa (str. 7 posledný odsek jeho rozsudku), poznamenáva, že predmetom konania Okresného súdu Košice I vedeného pod sp.zn. 10 C 178/2001, ani iných konaní vedených na základe žalôb žalobkyne, nebola náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka žalobkyňa výslovne uplatnila až v teraz preskúvanom konaní, vedenom pod sp.zn. 20 C 179/2004. V danej veci sa preto premlčacia doba počas konania sp.zn. 10 C 178/2001 nezastavila (nespočívala) v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka. Naostatok, ak by aj išlo o rovnaké právo, uplatnením práva na súde by nenastalo spočívanie plynutia premlčacej doby, pretože konanie vedené pod sp.zn. 10 C 178/2001 bolo zastavené v dôsledku späťvzatia žaloby a nebola teda splnená podmienka spočívania premlčacej doby podľa § 112 Občianskeho zákonníka spočívajúca v tom, že navrhovateľ (žalobca) v začatom konaní riadne pokračuje (pozri napr. R 3/2001).

Ako už bolo uvedené vyššie, žalobkyňa v dovolaní výslovne nespochybňuje spôsob, akým odvolací súd vyriešil podľa neho zásadnú právnu otázku, na posúdenie ktorej pripustil podľa § 238 ods. 3 O.s.p. proti svojmu rozsudku dovolanie, t.j. otázku, či sa premlčuje právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako jeden z prostriedkov ochrany práva na ochranu osobnosti podľa ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanoveniami § 13 ods. 2 a 3 uvedeného zákonníka. Keďže z dôvodu nedostatku dovolacích námietok proti záveru odvolacieho súdu k tejto právnej otázke dovolací súd nemohol reagovať na osobitné výhrady žalobkyne, iba vo všeobecnosti poznamenáva, že predmetný záver odvolacieho súdu považuje za správny. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia náležite vysvetlil dôvody, ktoré ho viedli k záveru o premlčateľnosti práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. S týmto záverom sa dovolací súd stotožňuje a k nemu iba dodáva, že i podľa jeho názoru je právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako jeden z relatívne samostatných prostriedkov ochrany osobnosti fyzickej osoby, právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje. Toto právo, hoci je jedným z prostriedkov zabezpečenia ochrany osobných (osobnostných) práv, ktoré režimu premlčania nepodliehajú, sa svojou povahou zreteľne odlišuje od týchto osobných (osobnostných) práv. Popri výrazných osobnostiach

českej právnej vedy, zástancov premlčateľnosti tohto práva, vymenovaných odvolacím súdom na str. 11, odsek 5 jeho rozsudku, dovolací súd pripomína, že ani v slovenskej právnej teórii nie je ojedinelý názor, že sa premlčuje právo na peňažné zadost'učinenie podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka (porovnaj napr. komentár k Občianskemu zákonníku, Peter Vojčik a kolektív, IURA EDITION 2008).

Z uvedeného vyplýva, že dovolanie žalobkyne bezdôvodne vytýkalo odvolaciemu súdu, že jeho rozhodnutie nie je správne. Keďže dovolací súd nezistil ani vady konania podľa § 237 O.s.p., ani iné (v § 237 O.s.p. neuvedené) vady, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, uvedený opravný prostriedok rozsudkom zamietol (§ 243b ods. 1 časť vety pred bodkočiarkou O.s.p.).

Úspešnému žalovanému dovolací súd nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, pretože mu v súvislosti s týmto konaním trovy nevníkli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. septembra 2008

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: